

- Wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych,
- Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województw.

Publikacje zawierają wyniki doświadczeń przeprowadzonych w danym województwie, a także wybranych doświadczeń z województw sąsiednich. Z kolei zalecenia rekomendacyjne odnoszą się tylko do konkretnego województwa i są ustalane przez poszczególne Wojewódzkie Zespoły PDO. Publikacje dostępne są na stronach internetowych poszczególnych SDOO. Ich adresy można znaleźć pod poniższym linkiem:

www.coboru.pl/SDOO/Centrala/centrala.aspx

- Aplikacje na stronie internetowej COBORU:
 - porównanie odmian pod względem wybranych cech,
 - charakterystyka odmian.

Są to aplikacje interaktywne, umożliwiające wszechstronne porównanie wybranych odmian lub scharakteryzowanie najważniejszych cech rolniczo-użytkowych wybranej odmiany. Obie aplikacje dostępne są pod poniższym adresem:

www.coboru.pl/DR/index.aspx

- Konferencje i szkolenia – organizowane przez Centralę COBORU i stacje doświadczalne oceny odmian, dostarczające użytkownikom informacji o odmianach, a także najważniejszych elementach agrotechniki roślin białkowych oraz innych aspektach dotyczących tej grupy roślin.

- Dni soi i Dni pola roślin bobowatych grubonasienych (strączkowych) – organizowane przez SDOO, mające na celu zapoznanie użytkowników odmian z aktualnym postępem hodowlanym oraz sprzyjające wymianie poglądów na zagadnienia związane z uprawą tej grupy roślin. W związku z tymi imprezami, w roku 2020, w 43 stacjach (SDOO) i zakładach (ZDOO) doświadczalnych oceny odmian założono poletka demonstracyjne z odmianami bobowatych grubonasienych i soi zalecanymi do uprawy w województwach, w których funkcjonują poszczególne SDOO/ZDOO.

PODSUMOWANIE

- Realizacja zadań w ramach Inicjatywy białkowej COBORU pozwala na prowadzenie powszechnych rekomendacji najlepszych odmian tej grupy roślin do uprawy w poszczególnych województwach i stałą weryfikację optymalnych rejonów kraju do uprawy roślin białkowych.
- Im bardziej odmiany danego gatunku różnią się pod względem potencjału plonowania w rejonach kraju, tym większego znaczenia nabiera powszechna rekomendacja odmian.
- Powszechna rekomendacja odmian do uprawy i stała dostępność informacji o przydatności rejonów kraju do uprawy nowych odmian roślin bobowatych grubonasienych i soi będą decydować o poziomie plonowania i opłacalności uprawy tej grupy roślin.
- Istnieje potrzeba stałej współpracy z wojewódzkimi ośrodkami doradztwa rolniczego i innymi instytucjami i organizacjami rolniczymi w zakresie popularyzacji uprawy i wykorzystania krajowych roślin białkowych, a zwłaszcza soi, w przemyśle paszowym.

COBO 05.2020 n. 4000

**CENTRALNY OŚRODEK BADANIA
ODMIAN ROŚLIN UPRAWNYCH
SŁUPIA WIELKA**

tel. 61 285 23 41 do 47
e-mail: sekretariat@coboru.pl www.coboru.pl

INICJATYWA BIAŁKOWA COBORU

Soja

Groch siewny

Słupia Wielka 2020

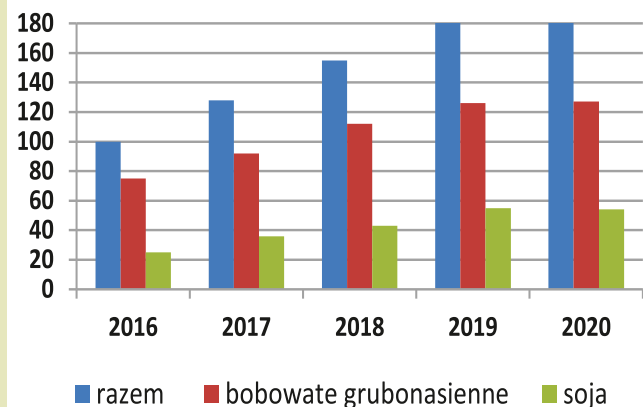
INFORMACJE OGÓLNE

W roku 2017 Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) w Słupii Wielkiej, mając na względzie potrzebę zwiększenia powierzchni uprawy roślin bobowatych grubonasiennych i soi dla poprawy bilansu białkowego w kraju, wystąpił z koncepcją wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań metodycznych i rozszerzenia zakresu doświadczeń odmianowych w tej grupie roślin. Koncepcję tę nazwano Inicjatywą białkową COBORU.

Wprowadzone innowacje doświadczalne dotyczą tradycyjnych, rodzimych roślin bobowatych grubonasiennych (strączkowych): bobiku, grochu siewnego, łubinu wąskolistnego, łubinu żółtego oraz zaliczanej do roślin oleistych soi, która w naszym kraju jest jeszcze mało znanym gatunkiem. Umownie tę grupę roślin przyjęto określać mianem roślin białkowych. Propozycje innowacyjnego doświadczeń odmianowych dla tej grupy roślin zostały zaakceptowane na posiedzeniu kierownictwa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 21 marca 2017 roku.

Głównym celem podjętych działań jest zmodyfikowanie przez COBORU dotychczasowego systemu Porejestrowego doświadczeń odmianowych (PDO), aby możliwe było określenie rejonów kraju najbardziej odpowiednich do uprawy poszczególnych gatunków roślin białkowych i jednocześnie wskazanie najlepszych odmian do uprawy. W tym celu znacznie zwiększono liczbę realizowanych doświadczeń odmianowych (rys. 1) oraz tak zmieniono ich lokalizację, aby w każdym gatunku zachować reprezentatywność doświadczeń na terenie całego kraju.

W przypadku soi, zdecydowanie więcej doświadczeń ulokowano w północnej części kraju. Ponadto, w tym gatunku, zmieniono system badania odmian ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA), niebadanych w Polsce, a powszechnie rozmnażanych i oferowanych w naszym kraju do siewu. Odmiany soi z CCA mogą być zgłaszane do badań PDO z pominięciem jakichkolwiek doświadczeń sprawdzających, czyli o dwa lata wcześniej niż odmiany innych gatunków. Potencjalnie uprawa zmodyfikowanych genetycznie odmian soi jest dużą szansą na poprawę bilansu paszowego i białkowego w naszym kraju. Soja jest co prawda u nas gatunkiem stosunkowo mało znanym, ale biorąc pod uwagę rosnące znaczenie

Rys. 1. Liczba doświadczeń z bobowatymi grubonasiennymi i soją w latach 2016-2020

tej rośliny w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w tym zwłaszcza pojawianie się coraz większej liczby odmian zagranicznych na krajowym rynku nasiennym, należy oczekiwać wyraźnego wzrostu znaczenia soi w uprawie.

Wprowadzone zmiany zakresu badań roślin białkowych pozwoliły na powszechną rekomendację odmian roślin bobowatych grubonasiennych i soi, począwszy od roku 2019. Na rok 2020 Listy odmian zalecanych (LOZ) do uprawy w poszczególnych województwach utworzyła następująca liczba województw: soja – 16, groch siewny – 15, bobik i łubin wąskolistny – 14, łubin żółty – 13 województw. Należy oczekiwać, że Listy odmian zalecanych pozwolą zoptymalizować wybór odmian, co w znacznym stopniu powinno ograniczyć ryzyko uprawy roślin białkowych.

Ważnym uzupełnieniem doświadczeń odmianowych i rekomendacyjnych są badania agrotechniczne, realizowane z inicjatywy stacji doświadczalnych oceny odmian (SDOO), jak i Centrali COBORU. W głównej mierze, co zrozumiałe, badania te dotyczą soi.

UPOWSZECHNIANIE WYNIKÓW

W ramach Inicjatywy Białkowej COBORU duży nacisk położono na sukcesywne i szerokie upowszechnianie wyników badań oraz ustaleń dotyczących rekomendacji odmian. Upowszechnianie odbywa się wielokierunkowo, przyjmując różne formy:

- Publikacje Centrali COBORU:
 - Wstępne wyniki plonowania odmian w doświadczeniach porejestrowych,
 - Wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych,
 - Listy opisowe odmian,
 - Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województw,
 - foldery i ulotki.

Publikacje zawierają wyniki wszystkich doświadczeń dla kraju, a od roku 2020 także dla sześciu rejonów przyjętych w ocenie odmian roślin rolniczych (dla soi trzech połączonych rejonów: północnego, centralnego, i południowego). Wszystkie publikacje dostępne są na stronie internetowej COBORU:

www.coboru.pl/DR/index.aspx
www.coboru.pl/IB/index.aspx

- Publikacje stacji doświadczalnych oceny odmian
 - Wstępne wyniki plonowania odmian w doświadczeniach porejestrowych,

